

PRAVO

Odobrenje za slobodnu uporabu ovog dokumenta za slobonu distribuciju štampanjem ili drugačije, ovdje dano, traži da mongabay.com bude naveden kao izvor.

Mongabay.com nastoji povećati interes za divlji život i područja divljine promicanjem svijesti o vrijednostima okoliša. Ukoliko nije drugačije navedeno, sav sadržaj ove stranice je napisao Rhett Butler.

Prijevod na hrvatski jezik, Dean Barić i Neda Šutalo, MojAkvarij.org
Engleska verzija stranice je dostupna.

(001) Što su prašume?

Tropske prašume su šume sa viskom stablima, vrućom klimom i jako puno kiše. U nekim prašumama, kiša pada više od 2,5cm svaki dan.

Prašume se mogu naći u: Africi, Aziji, Australiji, srednjoj i južnoj Americi. Najveća prašuma na svijetu je Amazonaska prašuma.

(002) Kamo se nalaze prašume?

Prašume se nalaze u tropskim krajevima, u području između tropa Capricorn (jarac) i tropa Cancer (tumor). U ovom području je sunce vrlo jako i svijetli istom količinom svaki dan tijekom cijele godine, s čime dostiže toplu i stabilnu klimu.

Mnogo zemlja ima prašume. Zemlje sa najviše prašuma su:

- 1 Brazil
- 2 Kongo, Demokratska Republika
- 3 Peru
- 4 Indonezija
- 5 Kolumbija
- 6 Papua New Gvineja
- 7 Venezuela
- 8 Bolivija
- 9 Meksiko
- 10 Surinam

(003) Što se smatra prašumom?

Svaka prašuma je jedinstvena, ali postoje obilježja koja se jednaka svim prašumama.

+ Lokacija: prašume se nalaze u tropskim krajevima

+ Padaline: preko 200 cm padalina se izmjeri svake godine u prašumi

+ krović: prašume imaju prirodni krov koji se sastoji od grana i lišća koja su jako gusta, te s time formiraju prašumska „krov“. Većina biljaka i životinja u prašumi žive u tim krovićima. Krović može biti preko 2 metra iznad površine zemlje.

+ Biološka raznolikost: prašume imaju visok stupanj biološke raznolikosti ili bioraznolikost. bioraznolikost je naziv za sve žive tvari kao što su: biljke, životinje i gljive - pronađene u ekosustavu. Znanstvenici vjeruju da pola biljaka i životinja koja su otkrivena na Zemlji potječu ili čak žive u prašumi.

+ Simbozni odnos između vrsta: različite vrste često surađuju skupa u prašumi. Simbiozni odnos je odnos gdje dvije različite vrste profitiraju pomagajući jedna drugoj. Kao npr. neke biljke proizvode male stambene strukture i šećer za mrave. Za uzvrat, mravi štite biljke od drugih insekta koje se žele hraniti listovima te biljke.

(004) Što je to prirodni krov?

U prašumi većina biljaka i životinja nije pronađena na zemlji već na tim takozvanim prirodnim krovovima. Krov, koji se nalazi preko 2 metra iznad površine zemlje, je napravljen od gusto, preklapajućih grana i listova prašumskih stabla. Znanstvenici procjenjuju da 70-90% života u prašumi je pronađen među stablima, koja se smatraju najbogatijim staništem biljaka i životinja. Mnogo poznatih životinja kao što su: majmuni, žabe, gušteri, ptice, zmije i male mačke, žive u prirodnim krovovima. Ekologija prirodnog krova ili plašta je jako drukčija od ekologije na dnu šume. Tijekom dana, prirodni krov je suši i topliji od drugih dijelova šume. Zbog toga biljke i životinje koje žive tamo su posebno prilagođeni životu između stabla. Kao npr. zbog količine listova u prašumi može vidljivost biti manja od pola metra, te zbog toga se mnoge životinje oslanjaju na glasne zvukove koji im omogućavaju komunikaciju. Praznine između stabla omogućavaju da neke životinje mogu letjeti, klizati ili skakati kako bi se mogli kretati na vrhu tih stabala. Znanstvenici su bili jako dugo zainteresirani za proučavanje prirodnog krova tj. prašume ali zbog visine prašumskih stabala je to bilo nemoguće do nedavno. Danas postoje objekti sa mostovima od užeta, stepenice i tornjevi koji pomažu znanstvenicima da proučavaju tajne prašume i njihovog prirodnog krova. Prirodni krov je samo jedan od nekoliko vertikalnih slojeva u prašumi. Pogledajte dijagrama na lijevoj strani kako bi vidjeli i druge slojeve (priča iznad, priča ispod, grm i šumsko dno).

(005) Šumsko dno

Listovi prirodnog krova većinom zamračuju i ovlažuju doljnje slojeve prašume. Kakogod, unatoč konstantnoj sjeni, dno prašume je jako bitan čimbenik prašume u ekosistemu. Dno šume je mjesto gdje se odvija raspadanje i razlaganje. Raspadanje je proces koji npr. gljive i mikroorganizmi rastavljaju mrtva biljke i životinje te recikliraju osnovne materijale i hranjive tvari. Mnogo velikih životinja prašume su pronađene na dnu šume. Neke od tih su slonovi, mravojedi i jaguari.

(201) Zašto prašuma ima toliko vrsta biljaka i životinja?

Tropske prašume podržavaju veliku raznolikost živih organizama na svijetu. Iako prašume zauzimaju manje od 2% površine na Zemlji, prašume udomljuju više od 50% biljaka i životinja na svijetu. Slijedi primjer bogatstva prašume:

- + prašume imaju više od 170,000 od poznatih 250,000 vrsta biljaka koje su pronađene na svijetu.
- + Ujedinjen Američke države imaju 81 vrsta žaba, dok Madagaskar, koji je manji od Teksasa, ima oko 300 vrsta.
- + Europa ima 321 vrstu leptira, a park u prašumi države Peru (Manu nacionalni park) ima 1300 vrsta leptira.

Prašume imaju veliko bogatstvo biljaka i životinja zbog sljedećih razloga:
+ Klima: pošto su prašume smještene u tropskim krajevima, one primaju jako puno sunčeve svjetlosti. Pomoću biljaka preko fotosinteze sunčeva svjetlost se konvertira u energiju.

Kako je u prašumi puno sunčeve svjetlosti, to znači da postoji puno energije u prašumi. Ta energija je pohranjena u biljkama vegetacijom koje životinje poslije jedu. Pošto postoji puno hrane, tako postoje i mnoge vrste biljaka i životinja.

+ Prirodni krov: struktura prirodnog krova prašume znači da tamo postoji mnogo mjesta za biljka kako bi rasle i životinje kako bi živjele. Prirodni krov pruža novi izvor hrane, zaštite i mjesta za skrivanje, te omogućava drugi svijet međusobnog djelovanja između različitih vrsta i rodova. Kao primjer: postoje biljke imenom bromeliads, koje pohranjuvaju vodu u njihovim listovima. Životinje kao žabe koriste vreće vode za lov i polaganje njihovih jaja.

(202) Prašumski sisavci

Tropska prašuma je dom mnogim vrstama sisavaca.

(203) Prašumske ptice

Tropska prašuma je dom mnogim vrstama ptica.

(204) Prašumski reptili & vodozemci

Tropska prašuma je dom mnogim vrstama reptila i vodozemaca.

(205) Prašumske ribe

Tropska prašumska voda - uključujući rijeke, zaljeve, jezera i močvare - su dom većini vrsta slatkovodnih riba. Samo amazonsko korito ima preko 3000 poznatih vrsta i procjenjuje se na također toliko nepoznatih vrsta. Mnoge tropske ribe koje se drže u akvarijima su porijeklom iz jedne od prašuma. Riba kao skalar, neon tetra, diskus i opći algojed su porijeklom iz tropskih šuma južne Amerike, dok danio, guramije, sijamska borac (beta borac) i klaun botija su porijeklom iz Azije.

(206) Insekti prašume

Većina životinjskih vrsta pronađene u prašumi su insekti. Oko jedne četvrtine svih životinjskih vrsta, koje su imenovane i opisane sa strane znanstvenika, su bube. Približno 500,000 vrsta buba je poznato da postoji.

(301) Ljudi prašume

Tropska prašuma je dom plemenskom narodu koji uzdaju u svoji hranu koju nalaze u okolici, zaštititi i lijevovima. Danas malo plemena živi

tradicionalnim načinom; većina ih je prognana od drugih naseljenika ili su bili prisiljeni da promjene svoj način života sa strane vlade te države.

Od preostalih plemena, u Amazoni možemo naći najveću populaciju, čak i plemena na koja je utjecao moderni svijet. Dok ta plemena koriste šume za tradicionalni lov i berbu, većina Amero-indijanaca, kako ih još ti ljudi zovu, rastući usjev (kao banane i riža), koriste zapadna dobra (kao metalne posude i druge potrepštine), i rade redovne izlete u gradiće i gradove kako bi donijeli hranu i robu u trgovine. Njihovo znanje biljne medicine kojom liječe je neusporediva i oni imaju veliko poznavanje o ekologiji Amazonske prašume.

U Africi postoje mjesni, izvorni građani poznati pod imenom „pygmies“. Najviši od tih ljudi su „Mbuti“ koji rijetko prelaze 1,5m visine. Njihova veličina im omogućava uspješnije kretanje kroz šumu nego veći ljudi.

(302) Velike civilizacije u prašumi

Danas većina šumskih stanovnika živi u malim naseljima ili prakticiraju nomadski lov i sabiranje. U prošlosti, u tropskim šumama i njihovim okruženjima su živjele velike civilizacije kao, Maya, Inka i Aztek koje su razvile kompleks društva i puno doprinjele znanosti.

Ove velike civilizacije su bile suočene sa istim ekološki problemom (smanjenje šuma, prevelike populacije i prestankom dobara iz vode), s kojima se mi i dan danas suočavamo. Za civilizaciju Maya, šteta okolišu i ekologiji je bila tako velika da je ta civilizacija propala i nestala.

(303) Znanje biljne medicine starosjedilaca

Jedna od najzanimljivijih područja u istraživanju tropskih šuma je etnobotanika koja proučava ljude koji koriste staromodne biljke kako bi liječili i izliječili bolesti. Šumski ljudi imaju jako znanje o biljnoj medicini kojom mogu izliječiti sve, počevši od ugriza zmija do tumora. Do ovog trenutka puno recept i lijekovi koji se koriste u zapadnom svijetu su napravljene od bilja i 70% bilja koje su pronađene u prašumi su poznate da imaju anti-tumorne karakteristike i priznate su od strane US National Cancer Institute (Američki nacionalni institut za tumor).

Tipično znanje biljne medicine se obavlja od strane šamana ili „medicinskog čovjeka“ svakog sela. Šaman većinom liječi bolesnike tijekom izvedene ceremonije i rituala koristeći biljke koje je sakupio u okolnim šumama.

(304) Što se dogodilo domorocima iz Amazone?

Prije otkrivanja Novog Svijeta sa strane Christopher Columbus u 15 stoljeću, približno 7-10 milijuna Amero-indijanaca (naziv za američki autohtoni narod) je živjelo u američkim prašumi, a pola od toga u Brazilu. Postojali su veliki gradovi u Andima i Amazona je podržavala agrikulturne zajednice.

Dolaskom euroljana došlo je do kraja izvornih civilizacija u srednjoj i južnoj Americi. Euroljani su donijeli bolesti koja su usmrtili milijune Amero-indijanaca i u razdoblju od 100 godina nakon dolaska autsajdera, amero-indijanska populacija se smanjila za 90%. Većina preživjelih starosjedilaca je živjela duboko u šumi: ili je tamo otjerana od euroljana ili ih je potaklo tradicionalno življenje u malim grupama.

(305) Djeca u prašumama

Dok oni ne gledaju TV, koriste Internet ili igraju igrice, djeca u prašumama rade mnogo istih stvari kao što i ti radiš. Oni se igraju s prijateljima, pomažu svojim obiteljima u sitnim poslovima i idu u škole. Budući da „djeca prašume“ žive bliže prirodi nego prosječna američka djeca, oni uče o stvarima koja su korisna za prostor koji ih okružuje. Od ranih godina, mnoga djeca uče kako loviti ribu, loviti i skupljati materijale i hranu iz šume. Umjesto da idu na igrališta ili u trgovačke centre iz zabave, djeca u mjestima kao što je Amazona troše većinu svojeg vremena kako bi se igrali u šumi, rijekama i potocima.

(401) ZAŠTO SU PRAŠUME VAŽNE?

Prašume su važne za globalni ekosistem. Prašume:
+ pružaju dom mnogim biljkama i životinjama;
+ pomažu u stabilizaciji svjetske klime;
+ štite od poplava, suše i nanosa;
+ su izvor za medicinu i hranu;
+ podržavaju plemenske ljude; i
+ su zanimljivo mjesto za posjećivanje

(402) PRAŠUME POMAŽU U STABILIZACIJI KLIME

Prašume pomažu stabilizaciji svjetske klime apsorpcijom karbon dioksida iz atmosfere. Višak karbon dioksida u atmosferi se pretpostavlja kako pridonosi klimatskoj promijeni preko globalnog zagrijavanje. Zbog toga prašume imaju važnu ulogu glede globalnog zagrijavanje.

Prašume također utječu na lokalne vremenske uvjete stvaranjem kiše i promjenom temperature.

(403) PRAŠUME PRUŽAJU DOM BILJKAMA I DIVLJAČI

Prašume su dom mnogim svjetskim biljkama i životinjskim vrstama, uključujući mnoge ugrožene vrste. Kako se šume režu, mnoge vrste su osuđene na propast. Neke prašumske vrste mogu samo preživjeti u njihovim prirodnim staništima. Zoo ne može spasiti sve životinje.

(404) PRAŠUME POMAŽU U ODRŽAVANJU CIKLUSA VODE

Prašume pomažu u održavanju ciklusa vode. Prema U.S. Geological Survey (američkom geološkom istraživanju), „ciklus vode, poznat kao hidrološki ciklus, opisuje neprekidno kretanje vode, na, iznad i ispod površine zemlje.“

Uloga prašume u ciklusu vode je da dodaje vodu u atmosferu preko procesa transpiracije (gdje oni puštaju vodu iz njihovih listova tijekom fotosinteze). Ova vlaga pridonosi osnivanju kišovitih oblaka koja puštaju vodu nazad na prašumu. U Amazoni, 50-80% vlage ostaje u ekosistemu ciklusa vode.

Kada se odreže šuma, manje vlage odlazi u atmosferu i padanje kiše opada i ponekad dovodi i do suše.

(405) PRAŠUME SMANJUJU EROZIJU

Korijeni prašumskih stabla i vegetacija pomaže učvrstiti zemlju. Kada su stabla odsječena, onda ne postoji ništa što štiti tlo i zemlja se brzo spere sa kišom. Proces pranja zemlje je poznat pod imenom erozija. Kako se zemlja sapere u rijeke, stvaraju se problemi za ribe i za ljude. Riba pati jer voda postaje mutna, dok ljudi imaju problema u navigaciji plovnim kanalima koji su plići zbog povećanja blata u vodi. U međuvremenu seljaci gube svoju žetvu.

(501) ZAŠTO SE PRAŠUME UNIŠTAVAJU?

Svake godine površina prašume veličine New Jersey-a se odreže i uništi. Biljke i životinje koje su živjele u toj šumi ili umiru ili moraju naći novu šumu koju mogu nazvati svojim domom. Zašto se prašume uništavaju?

Čovjek je glavni razlog za uništavanje prašume.

Čovjek reže šumu zbog mnogo razloga, uključujući:

- + drvo za vatru
- + agrikultura za male i velike farme;
- + zemlja za siromašne seljake koji nemaju gdje drugo živjeti;
- + pašna zemlja za stoku; i
- + izrada cesta

(502) SAKUPLJANJE I SJEĆA DRVA U PRAŠUMI

Jedan od glavnih uzroka uništavanja prašume je sjeća šume. Mnoge vrste drva koje se koriste za namještaje, podove i konstrukcije su sakupljene iz tropskih šuma Afrike, Azije i Južne Amerike. Kupovinom određenog proizvoda od drveta, ljudi u mjestima kao npr. Sjedinjene Američke Države izravno doprinose uništavanju prašume.

Dok se sjeća šume provodi tako da se što manje nanosi štete ekologiji, većina te sječe u prašumi je jako uništavajuća. Velika stabla se režu i sijeku, te se vuku kroz šumu, s čime otvaraju putove kroz šumu za siromašne zemljoradnike. U Africi drvosječe se često oslanjaju na „meso od grma“ zbog proteina. Oni love divlje životinje kao gorile, divljač i čimpanze zbog hrane.

Istraživanja su otkrila da broj vrsta pronađenih u odsječenju prašumi je puno niži nego broj koji je pronađen u netaknutoj primarnoj prašumi. Mnoge prašumske životinje ne mogu preživjeti u promijenjenoj okolini. Lokalni mještani često se oslanjaju na sjeću stabala u prašumi za vatru i za građevinske materijale. U prošlosti ovaj običaj nije osobito narušavao ekosustav. Kakogod, danas u područjima sa velikom populacijom ljudi, istaknuti broj ljudi skuplja drvo iz područja prašume koji može biti izrazito škodljiv prašumi. Kao npr. šuma oko izbjegličkog kampa u Srednjoj Africi (Rwanda i Kongo) su stvarno goli(posječeni) od svih stabala u jednom dijelu.

(503) POLJOPRIVREDA U KIŠNIM ŠUMAMA

Svake godine tisuće milja kišnih šuma se uništava radi poljoprivredne proizvodnje. Dviije su grupacije najodgovornije za pretvaranje kišnih šuma i farme, i to siromašni farmeri i velike korporacije.

Siromašni farmeri u mnogim dijelovima svijeta raščišćavaju kišne šume da bi nahranili svoje obitelji. Bez pristupa boljim poljoprivrednim zemljištima, ti ljudi izazivaju požare da bi očistili dijelove šuma za kratkoročnu poljoprivrednu proizvodnju. Obično obrađuju očišćene površine samo nekoliko godina, dok se tlo potpuno ne iscrpi od hranjiva. Tada se sele na nove površine šuma.

Poljoprivredne kompanije raščišćavaju mnogo više kišnih šuma nego prije, posebno na području Amazone, gdje velike površine kišnih šuma pretvaraju u farme za uzgoj soje. Neki stručnjaci vjeruju da će Južna Amerika jednog dana imati gotovo veće površine farmi nego Američki srednji zapad. Mnoge te farme će nastatni na štetu Amazonskih kišnih šuma.

(504) STOKA U KIŠNIM ŠUMAMA

Najveće je krčenje kišnih šuma u svrhu uzgoja stoke na području Amatzone i Brazila koji danas proizvode više goveda nego ikada. Pored povećanja broja stoke za hranu, mnogi zemljoposjednici koriste stoku da bi povećali svoje posjede. Jednostavno dovodeći stoku na području šumskog zemljišta, zemljoposjednici polažu pravo na tu zemlju.

(505) IZGRADNJA CETA NA PODRUČJIMA KIŠNIH ŠUMA

Izgradnja cesta i autoputeva u kišnim šumama otvara velika područja za razvoj. U Brazilu, trans-amazonski autoput dovodi do uništavanja velikih površina šuma dovodeći siromašne kolonizatore, najamnike i spekulante zemljištem. U Africi, cete daju pristup krivolovcima koji love ugrožene divlje životinje za «divljač» ili meso koje se prodaje gradskim raspačivačima.

(506) ULOGA SIROMAŠTVA U UNIŠTAVANJU ŠUMA

Siromaštvo igra glavnu ulogu u uništavanju šuma. Svjetske kišne šume nalaze se na najsiromašnijim područjima planeta. Ljudi koji žive u i okolo kišnih šuma se oslanjaju na te ekosustave za svoje preživljavanje. Skupljaju voće i drvo, love divlje životinje radi mesa, ili su plaćeni od strane velikih kompanija za izvlačenje raznih resursa iz šumskog zemljišta.

Mnogi seoski siromaci nikad nemaju mogućnosti koje mi u zapadnim zemljama smatramo normalnima. Ti ljudi gotovo nikad nemaju šansu za odlazak na školovanje da bi postali liječnici, radnici u tvornicama, činovnici. Oni moraju živjeti od zemlje koja ih okružuje i uporabiti bilo koji izvor za život koji nađu. Njihovo siromaštvo košta cijeli svijet kroz gubitak tropskih kišnih šuma i divljeg životinjskog svijeta. Bez pomoći tim ljudima, kišne šume neće moći biti spašene.

(601) KAKO SPASITI KIŠNE ŠUME?

Kišne šume nestaju vrlo brzo. Dobra je novost da se javlja sve više ljudi koji ih žele spasiti. Loša je vijest da spašavanje kišnih šuma nije jednostavno. Potrebni su naponi mnogih ljudi koji će raditi zajedno u cilju preživljavanja kišnih šuma i njihovog divljeg svijeta da bi vaša djeca mogla ih cijeliti i radovati im se.

Neki koraci za očuvanje kišnih šuma i, šire gledajući, ekosustava na cijelom svijetu, trebaju biti fokusirani na «TREES»:

- + «T» - naučiti druge o važnosti okoliša i kako mogu pomoći spasiti kišne šume
- + «R» - obnoviti uništene i oštećene ekosustave sadnjom drveća na zemlju gdje su šume posječene
- + «E» - ohrabriti ljude da žive životom koji ne uništava okoliš
- + «E» - osnivati parkove koji će štititi kišne šume i divlji svijet
- + «S» - podržavati kompanije koje rade s minimalnom štetom po okoliš

(602) SPAŠAVANJE KIŠNIH ŠUMA KROZ OBRAZOVANJE

Obrazovanje je kritični dio očuvanja kišnih šuma. Ljudi moraju uvidjeti ljepotu i razumjeti važnost tih šuma kako bi željeli ih zaštititi. Obrazovanje o okolišu treba provesti i u zapadnim zemljama, poput SAD, kao i u zemljama koje imaju kišne šume, poput Bolivije ili Madagaskara.

U SAD, ljudi trebaju razumjeti svoju ulogu u gubitku kišnih šuma. Na primjer, kupnjom pojedinih proizvoda od mahagonija doprinose sječi kišnih šuma u drugim zemljama. Ukoliko Amerikanci nauče o okolišu, mogu razumjeti gubitak ukoliko nestanu kišne šume. Također se može donositi odluke o kupnji proizvoda i podržavanju kompanije i organizacije koje pomažu kišnim šumama.

U zemljama s kišnim šumama, lokalno stanovništvo nekada ne zna zašto su njihove šume važne. Kroz obrazovne programe ti ljudi mogu naučiti da šume osiguravaju njihove osnovne potrebe (na primjer, čistu vodu) i da su dom biljkama i životinjama kakvih nema nigdje na svijetu. Malo djece na Madagaskaru, primjerice, zna da lemuri ne žive i u Americi. Ali, budu jako sretni kad nauče da lemuri žive isključivo na njihovom Madagaskaru.

(603) OŽIVLJAVANJE I OBNOVA KIŠNIH ŠUMA

U nastojanju da se zaštite kišne šume, moramo također nastojati da oštećene šume vratimo natrag u «zdravlje». Neke kišne šume se mogu oporaviti nakon što su posječene - posebno ako im se pomogne sadeći novo drveće. U nekim slučajevima je također moguće uporabiti od-šumljeno zemljište za poboljšane oblike poljoprivrede tako da se osigura hrana za ljude koji žive u blizini. Kad ti ljudi dobiju kvalitetnu hranu, neće morati sjeći više šume da bi sadili svoje usjeve.

Obećavajuće područje istraživanja usmjereno je na stara društva koja su živjela u Amazonskim kišnim šumama prije dolaska Europljana u 15. stoljeću. Očito je da su ti stanovnici bili sposobni obogaćivati šumsko tlo, koje je obično relativno siromašno, uporabom biljnog ugljena i životinjskih kostiju. Poboljšavanjem kvalitete tla, velika područja Amazone na kojima su nestale šume, mogu biti uporabljena za kvalitetnu poljoprivredu. To će smanjiti pritisak na šumska područja u želji da se naprave nova poljoprivredna zemljišta. Nadalje, siromašna tla («terra preta») mogu biti uporabljena za borbu protiv globalnog zagrijavanja jer upijaju ugljični dioksid i važne stakleničke plinove.

(604) OHRABRIVANJE LJUDI DA ŽIVE ŽIVOTOM KOJI NEĆE OŠTETITI OKOLIŠ

Ključni dio očuvanja kišnih šuma i okoliša je ohrabrivanje svih ljudi da žive tako da manje utječu na svijet oko njih. Automobili koji koriste efikasnije gorivo, očuvanje voda, gašenje svjetla kad nisu potrebna, recikliranje, su sve mogući načini kako vi i vaša obitelj mogu smanjiti svoj utjecaj na okoliš.

Što ja mogu učiniti da pomognem okolišu?

U zemljama kišnih šuma, mnogi znanstvenici i organizacije rade na pomoći lokalnom stanovništvu da živi tako da što manje uništava okoliš. Neki ljudi nazivaju ivuideju «održivi razvoj». Održivi razvoj ima za cilj poboljšanje života ljudi i istovremeno zaštitu okoliša. Bez poboljšanja života ljudi koji žive u i okolo kišnih šuma, teško je zaštititi biljni i životinjski svijet. Očuvanje mora biti u interesu lokalnog stanovništva.

(605) OSNIVANJE PARKOVA KOJI ŠTITE ŠUME I DIVLJI SVIJET

Stvaranjem zaštićenih područja kao što su nacionalni parkove je sjajan put za očuvanje kišnih šuma i ostalih ekosustava. Zaštićena područja su područja koja dobivaju zaštitu zbog svoje okolišne ili kulturne vrijednosti. Općenito, zaštićena područja osnivaju vlade i koriste šumare (rendžere) i čuvare za ojačavaju pravila parka i zaštite ga protiv ilegalnih aktivnosti poput lova ili sječe drveća.

Današnji parkovi štite mnoge svjetske ugrožene vrste. Životinje kao pande danas žive samo u zaštićenim područjima.

Parkovi su najuspješniji kad imaju podršku lokalnog stanovništva koje živi u i oko zaštićenog područja. Ukoliko lokalno stanovništvo ima interes u parku, mogu osnovati «građansku stražu» koja će čuvati park od ilegalnog krivolova i uništavanja divljeg života.

Učinkovit način zaštite kišnih šuma je uključivanje ljudi u uprave parka. Autohtono stanovništvo znaju više o čumama nego itko i imaju interes u njihovom čuvanju kao ekosustava koji im osigurava hranu, sklonište i čistu vodu. Istraživanja pokazuju da u nekim slučajevima autohtono stanovništvo može u stvari bolje zaštititi kišne šume nego nacionalni parkovi u Amazoni.

Parkovi mogu također pomoći gospodarstvu i zemljama kišnih šuma privlačeći strane turiste koji plaćaju ulaznice, unajmljuju lokalno stanovništvo kao vodiče, kupuju lokalne suvenire...

(606) PODRŠKA KOMPANIJAMA KOJE NE UNIŠTAVAJU OKOLIŠ

Danas postoji mnogo kompanija koje se brinu o okolišu. Ove kompanije nastoje iznaći načine redukcije njihovog utjecaja na svijet oko njih kroz reciklažu, uporabu manje energije, održavanje napora za očuvanje okoliša u drugim državama. Ukoliko korisnici kao vi i vaši roditelji podržavaju te kompanije kupnjom njihovih proizvoda ili korištenjem njihovih usluga, tada će i okoliš biti bolji.

Kako naći kompanije koje su prijatelji okoliša

(607) EKOTURIZAM

Ekoturizam je putovanje, odgovorno prema okolišu, koje uživa i poštiva prirodu i kulturna iskustva. Ekoturizam treba imati mali utjecaj na okoliš i treba sudjelovati u napretku lokalnog stanovništva.

(610) ŠTO MOŽETE UČINITI DA POMOGETE OKOLIŠU

Postoji nekoliko stvari koje možete učiniti kod kuće da pomognete smanjenju vašeg utjecaja na okoliš.

- + Gasite svjetla kad ih ne trebate. Kad obične žarulje izgore, zamijenite ih štednim žaruljama.
- + Ne trošite prekomjerno vodu.
- + Reciklirajte.
- + Nagovorite roditelje da voze automobile koji će učinkovitije trošiti gorivo.
- + Nemojte ostavljati vaše životinje kad ih više ne želite. Prije kupnje ljubimca, budite sigurni da ćete se o njemu brinuti. Imati ljubimca je odgovornost.

Stvari kojemožete učiniti da pomognete spašavanju kišnih šuma:

- + Ne kupujte proizvode od kože divljih životinja.
- + Ne kupujte egzotične kućne ljubimce koji su odvedeni iz divljine. Možete pitati u dućanu jesu li to «ulovljenje» životnje ili «uzgojene». «Uzgojene» životinje su prijateljskije prema okolišu.
- + Kupujte reciklirani papir.
- + Nemojte kupovati drvene proizvode iz Indonezije, Malezije, Brazila, ili Amerike, osim ako su došli od vama poznatog, okolišu prijateljskog, dobavljača. Dobar je način da znate je li drvo «sigurno», ako ima certifikat. Primjer certifikata je «FSC-odobrenje» koje znači da je drvo došlo iz umjetno stvorenih šuma.
- + Naučite više o kišnim šumama, biljkama i životinjama koje žive u njima. Recite vašim prijateljima i roditeljima zašto su kišne šume važne.

PRAVO

Odobrenje za slobodnu uporabu ovog dokumenta za slobonu distribuciju štampanjem ili drugačije, ovdje dano, traži da mongabay.com bude naveden kao izvor.

Mongabay.com nastoji povećati interes za divlji život i područja divljine promicanjem svijesti o vrijednostima okoliša. Ukoliko nije drugačije navedeno, sav sadržaj ove stranice je napisao Rhett Butler.

Prijevod na hrvatski jezik, Dean Barić i Neda Šutalo, MojAkvarij.org
Engleska verzija stranice je dostupna.